

BIBLIOGRAFISK VEJLEDNING FOR HISTORISKE LOKALSAMLINGER.

Udarbejdet paa Foranledning af D. H. F.'s Museumsudvalg.

Den Museumsmand, som ude i Provinsen vil have en Oversigt over Danmarks forhistoriske Arkæologi, har ikke vanskeligt ved at finde den Litteratur, han skal bruge. Den er let tilgængelig og relativ fuldstændig. Sophus Müllers udmærkede Oversigtsværker, først og fremmest »Ordnungen af Danmarks Oldsager« I—II (Kbh. 1888—95) og »Vor Oldtid« (Kbh. 1897) behøver knap nok at nævnes, lige saa lidt som Oldskriftselskabets Publikationer, »Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie« samt »Nordiske Fortidsminder«, der er de store Skatkamre for arkæologisk Viden. Suppleres disse Enkeltværker og Serier med senere Publikationer som Sophus Müllers Pragtværker »Stenalderens Kunst« og »Bronzealderens Kunst« samt med de nyeste Populærarbejder af Hans Kjær (i Daniel Bruuns Danmark Bd. I samt Vor Oldtids Mindesmærker Kbh. 1925) og »Nationalmuseets Bog om sjældne Fund« (Kbh. 1925) kan der herigennem vindes en paalidelig Oversigt over vor Oldtidsarkæologi, som let kan forøges med tilsvarende svenske og norske Værker, f. Ex. A. V. Brøggers idérige »Det norske Folk i Oldtiden«, Oslo 1925. Af stor Betydning er ogsaa det under Redaktion af Prof. K. Friis Johansen udgivne Arbejde »De forhistoriske Tider i Europa I—II« (Kbh. 1927), hvis lodige Afhandlinger af en hel Række nordiske Arkæologer tillader os at se vor hjemlige Oldtidskultur paa europæisk Baggrund.

Langt vanskeligere er det at skaffe sig litterære Oplysninger om den historiske Tids Arkæologi. Selve Æmnet er mangfoldigere, spændende over Fag som Kunsthistorie, Kunstarkæologi,

Kulturhistorie, Haandværk og Teknik. Ikke blot Videnskabsmænd, men ogsaa Praktikere af mange Fag yder ud fra vidt forskellige Forudsætninger deres Bidrag. Og Studiet af disse Omraader er saa nyt, at Litteraturen ikke blot er spredt, men ogsaa saare mangelfuld. Vise Enkeltheder kan være grundigt belyste, andre henligger fremdeles i Mørke, eller ialfald kun kendte af enkelte Specialister, hvis Studier endnu ikke er modne til Publikation. Vejledende Oversigter mangler i aller højeste Grad. I adskillige Tilfælde maa man ty til Lexikonsartikler for at blive indført i et Æmne, og selv de mere indgaaende Arbejder savner den forhistoriske Arkæologis Helstøbthed og System.

Under disse Forhold har D. H. F.s Museumssektion anset det for en nyttig Opgave at udarbejde en kort, bibliografisk Vejledning, særligt afpasset efter Provinsmuseernes Krav, som Støtte for enhver, der uden videnskabelige Forudsætninger vil arbejde med Museumssager af kulturhistorisk Art.

For at Litteraturfortegnelsen ikke skal svulme over alle Bredder, er det nødvendigt at udelukke adskilligt Stof. Topografisk Litteratur er selsagt uundværligt for et kulturhistorisk Museum, og i dets Haandbibliotek kan Byens, Oplandets, Amtets eller Stiftets hist.-top. Arbejder ikke savnes. Men det er lige saa indlysende, at det her vilde være ganske urimeligt at behandle denne Del af Æmnet, saa meget mere som allerede Traps Danmark (sammenholdt med Tidsskriftindex og Dansk historisk Bibliografi) bringer fyldige bibliografiske Henvisninger. Hovedvægten maa lægges paa de Omraader, der i snævrere Forstand vedkommer de egentlige Museumsgenstande. Af almindelig kulturhistorisk Litteratur kan kun fremhæves Værker, som har særlig Betydning i saa Henseende, og Udvalget er derfor meget begrænset. Sproghistorie, Litteraturhistorie, sproglige og litterære Folkeninder medtages ikke, og hvad Stilhistorie og Kunsthistorie angaar, nævnes ikke Litteratur, som kan siges kun at vedkomme de egentlige Kunstsamlinger.

At træffe det rette Udvalg er en vanskelig Sag, og adskillige vil sikkert savne Oplysninger om det, han just har Brug for. Nogle vil maaske finde, at der er medtaget for faa udenlandske

Værker, og, at der ofte er nævnt for mange populære Smaa-afhandlinger. Begge Dele er dog gjort med velberaad Hu, dels for ikke at tynde Fortegnelsen med udenlandske Bogtitler udover enkelte, der har ganske særlig praktisk Betydning for Museums-virksomhed, dels for at henlede Opmærksomheden paa korte, let læselige Opsatser, der kan give et lille Indblik i et Æmne.

Stjerne * foran en Bogtitel angiver, at den har speciel Museums-interesse, Klamme [betegner Del af Tidsskrift eller større Værk, der dog stundom ogsaa kan faas i Særtryk.

Vejledningen er delt i følgende Grupper:

1. Tidsskrifter.
2. Museumshistorie, Kataloger og Aarsberetninger.
3. Almindelig Kulturhistorie.
4. Almindelig Kunsthistorie og Stilhistorie.
5. Kirkelig Arkitektur og Arkæologi (under Rubriken Gravminder nævnes Runesten).
6. Verdslige Bygninger.
7. Møbler, Møbelkunst.
8. Varme og Lys.
9. Mindre Bohave (Sølv og andet Metal, Keramik, Glas, Ure).
10. Redskaber og Værktøj.
11. Søfart.
12. Ridetøj, Hestetøj.
13. Vaaben.
14. Klædedragt, Textilier (herunder: Smykker).
15. Musik, Spil, Tobak.
16. Maal og Vægt. Lavsvæsen m. m.
17. Heraldik og Sfragistik (Seglkundskab).
18. Numismatik.
19. Historiske og topografiske Blade.

1. Tidsskrifter.

* Tidsskrift for Kunstindustri 1885—1899. — Register, ordnet efter Forfatternavne, findes i Aarg. 1899, S. 204.

Tidsskrift for Industri, 1900 f. — Fortsættelse af Tidsskrift for Kunstindustri, men efter 1914 kun behandlende moderne Forhold.

Nyt Tidsskrift for Kunstindustri, 1928 f. — Behandler ganske overvejende vor egen Tid.

* Aarbøger for nordisk Oldkyndighed, fra 1866 til Dato. — Register, ordnede efter Forfatternavne, findes i Aarg. 1885 og 1910.

* Fortid og Nutid I f. 1914 f. — Udgivet af Dansk historisk Fællesforening.

Fra Arkiv og Museum. I Række I—V (1899—1916), II Række I (fra 1916), udg. af Østifternes historisk-topografiske Selskab. — * Særlig II Række indeholder jævnligt Smaaafhandlinger vedr. Museumsgenstande.

Samlinger til jydsk Historie og Topografi I Række I—X (1866—85, med særligt Register), II R. I—IV (1886—95), III R. I—VI (1896—1910), IV R. I f. 1911 f.

Rig. Tidsskrift for Föreningen for svensk Kulturhistoria, Stockholm 1918 f. (et Bind om Aaret).

Fataburen. Kulturhistorisk Tidsskrift, udg. af Nordiska Museet, Stockholm 1906 f. (et Bind om Aaret).

2. Museumshistorie, Kataloger og Aarsberetninger.

K u n s t k a m m e r e t:

Bering Liisberg: Kunstammeret, Kbh. 1897. — Fra vore Museers Barndomstid i 17de Aarh.

N a t i o n a l m u s e e t s 2. A f d e l i n g.

Vejledning for Besøgende, Middelalder og Renæssance. Tredje Udgave 1920. Kortfattet Fører 1928.

Redegørelse for Virksomheden siden 1892. Kbh. 1908.

Nationalmuseet. Fortid og Nutid, Kbh. 1925. — Pjese med kort Oversigt over Museets Historie.

Aarsberetninger for 1911—13, udkom i Fra Arkiv og Museum, for 1914 f. i Fortid og Nutid. Ogsaa som Særtryk, hvoraf enkelte Aargange endnu kan faas ved direkte Henvendelse til Nationalmuseet.

* Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1928 f.

Nationalmuseet. 2. Afdeling Sagregister. Fortid og Nutid VI S. 220.

D a n s k F o l k e m u s e u m (Nationalmuseets 3. Afdeling).

Katalog, ved Bernhard Olsen. Fjerde Udg. ved Jørgen Olrik

1910. — Nu udsolgt og forældet, men af Interesse ved sin systematiske Inddeling.

Vejleder i Museerne ved Folevad. Sjette Udgave 1925. — Heri ogsaa om Dansk Landbrugsmuseum.

Billedbog for Frilandsmuseet ved Lyngby. Andet Oplag 1917. Aarsberetninger fra 1920, Fortid og Nutid IV f. Ogsaa som Særtryk, der kan faas ved direkte Henvendelse til Museet.

Kunstindustrimuseet.

Aarsberetninger 1906—1922 samt »Det danske Kunstindustrimuseum i de første 25 Aar 1895—1920«. — Indeholder mange Oplysninger om Museets Erhvervelser af dansk Kunsthaandværk fra de senere Aarhundreder. Flere af de ældre Aargange er nu meget sjældne.

Provincsmuseer.

Alfred Sørensen: Køge Museum gennem 25 Aar. Køge 1921. Amager-Museet. Festskrift 1922 (med Vejledn.).

P. Eliassen: Museet paa Koldinghus. 25 Aars Udvikling. Kolding 1915.

P. Holm: Den gamle Borgmestergaard i Aarhus 1909—19.

P. Holm: Den gamle By i Aarhus. Kbh. 1926. Prøvehæfte af Danmarks nationale Skatte.

Købstadmuseet Den gamle By. Aarbog 1927 f.

Trykte Vejledere er i de senere Aar udgivne af Hillerød (Nordsjællandsk Folkemuseum, 1925), Holbæk (1928), Kallundborg (1915), Køge (1922), Samsø Museumsgaard (1918), Kaleko Mølle (ved Faaborg, uden Aar), Købstadmuseet Den gamle By i Aarhus (1928), Herning (1924).

Udenlandske Museer.

Lunds Universitets historiske Museum. Indbydelsesskrift til Museets Genaabning 1910.

Malmø Museum. Aarsregørelser (mest Malerier og Kunstindustri). Katalog över Dräktsamling 1927.

Kulturhistoriska Museet i Lund. Handbok för Besök. Lund 1918. — Usædvanlig fyldig Vejleder, med mange Oplysninger om Brugsgenstande. — Kulturhistoriska Föreningen för Södra Sverige. Aarsregørelser fra 1909.

Flensburg. Kunstgewerbe Museum. Führer 1903. Verwaltungsbericht 1901—05. Festschrift (25 Aar) 1928.

Museumsteknik og Konservering.

Hans Aal: Arbejde og Ordning i kulturhistoriske Museer. Kort Vejledning. Oslo 1925.

Sune Ambrosiani: Museivård. Kortfattede Anvisninger och Råd vid Vården af mindre Museer. Stockholm 1917.

[Konservering. Fortid og Nutid IV, S. 83.

A. Neuburger: Echt oder Fälschung. Leipzig 1924.

3. Almindelig Kulturhistorie.

Det snævre Udvalg nævner kun Værker, der i ret stort Omfang omtaler den ydre Kultur. Alene en Fortegnelse over de af Foreningen Danmarks Folkeminder udgivne Skrifter vilde i høj Grad forøge Exemplernes Tal.

* Troels Lund: Dagligt Liv i Norden I—XIV. Første Udgave 1879—1901. Illustreret Udgave.

* H. F. Feilberg: Dansk Bondeliv, navnlig i Vestjylland. I—II. Kbh. 1889—99.

* Fr. L. Grundtvig: Livet i Klokkergaardén. Gammeldags falstersk Bondeliv. Kbh. 1909. (Danmarks Folkeminder Nr. 2).

A. Uhrskov: Dagligt Liv i Nordsjælland. Hillerød 1924.

Marie Christophersen: Fra Hedeboegnen. Kbh. 1923. (Danmarks Folkeminder Nr. 26).

Reimers: Nordfyensk Bondeliv i Mands Minde. I—V. Odense 1910 f.

Evald Tang-Kristensen: Gamle folks fortællinger om det jydsk almueliv. 1.—6. Afdeling. Kolding 1891—94. Tillægsbind I—II. Aarhus 1900—1902.

Lønborg Friis: Vendsyssels Nationaldragter og Vendelboerne. Hjørring 1902.

I. C. Stockholm: Det, som forsvinder. Et Billedværk. Kbh. 1923 f. — Kun de gode Billeder har Interesse.

N. C. Rom: Den danske Husflid. Andet Oplag. Kbh. 1898.

[Bernhard Olsen: Kærestegaver. Festschrift til H. F. Feilberg 1911 S. 121.

[Bernhard Olsen: Bryllup i fordums Tid. Tidsskrift for Kunst-
industri 1892, S. 77.

* J. S. Møller: Fester og Højtider i gamle Dage. Skildringer
fra Nordvestsjælland. 1928 f. Udg. af Hist. Samf. for Holbæk
Amt.

4. Almindelig Kunsthistorie og Stilhistorie.

* Fr. Beckett: Danmarks Kunst. I. Oldtiden og den ældre
Middelalder. II. Gotiken. Kbh. 1924 og 1927. — Den eneste Over-
sigt over dansk Middelalders Kunst, omfattende baade Arkitek-
tur, Skulptur og Malerkunst (Kalkmaleri), og særlig betydnings-
fuld, fordi den, ikke mindst for Billedkunstens Vedkommende,
behandler hidtil af dansk Kunsthistorie ret udyrkede Omraader.

* Chr. Axel Jensen og E. Rondahl: Stilarternes Historie. Kbh.
1912. — Oversigt over Ornamentikkens Historie med særligt
Henblik paa danske Forhold.

[Chr. Axel Jensen: Ornamentik, i Salmonsens Lexikon.

E. Lexow: Stilfølelse og Stilformer. 2. Udg. Oslo 1928. — Kort
Oversigt, med særligt Henblik paa norske Forhold, kan nævnes,
da det noget udførligere danske Arbejde er udsøgt.

Francis Beckett og Chr. Axel Jensen: Gammel dansk Kunst.
Kbh. 1921. — Billedbog med meget kortfattet Tekst til fotografi-
ske Gengivelser af Bygninger og noget Kunsthaandværk.

Ebbe Berner: Fortegnelse over offentliggjorte danske Opmaa-
linger. Kbh. 1926. — Ved Hjælp af denne Fortegnelse er det
nu let at finde, om en Bygning (samt Genstande til Kirkens og
Boligens Udstyr) er afbildet i Opmaaling. Til Vejledning i Op-
maalingsværker som Ældre nordisk Architektur, Blade, udgivne
af Foreningen af 3. Decbr. 1892 og Opmaalinger af Kunstakade-
miets Elever er Fortegnelsen uundværlig.

5. Kirkelig Arkitektur og Arkæologi (sml. 4).

Oversigter.

L. Dietrichson: Omrids af den kirkelige Kunstarkæologi, med
særligt Hensyn paa den norske Kirke. Kristiania. 1902. — Fra
første Færd ret mangelfuld og nu forældet, men en tilsvarende
Oversigt findes ikke paa Dansk.

Bergner: Handbuch der kirchlichen Kunstaltertümer. Leipzig 1905. — Den mest praktiske tyske Haandbog.

Harry Fett: Norges Kirker i Middelalderen. Kristiania 1909, og samme: Norges Kirker i 16. og 17. Aarh. Kristiania 1911. — Begge de af Norsk Folkemuseum udgivne Værker indeholder mange Oplysninger om Kirkeinventaret og dets Historie.

Arkitektur.

* M. Mackeprang: Vore Landsbykirker. Kbh. 1920 (med Litteraturhenvisninger).

J. B. Løffler: Danmarks Kirkebygninger fra den tidligere Middelalder. Kbh. 1883. — Nu ret forældet.

P. Købke: De danske Kirkebygninger. Kortfattet Oversigt. (Udvalget for Folkeoplysningens Fremme). 2. Opl. Kbh. 1908. — Nu meget forældet.

[M. Mackeprang: Kortfattede Oversigter over hele Æmnet i Daniel Bruuns Danmark I og i Tidsskriftet Nær og Fjært Dechr. 1923.

Vilh. Lorenzen: De danske Klosters Bygningshistorie I f. Kbh. 1913 f. Indtil nu udkommet 7 Hæfter, hver om sin Munkeorden.

[Mogens Clemmensen: Longobardisk Indflydelse. Aarb. for nord. Oldkynd. 1922, S. 267. — Om romansk Teglstensarkitektur og Mursten.

Kalkmalerier (sml. 4).

Magnus Petersen: Kalkmalerier i danske Kirker. Kbh. 1895. — Plancheværk med 42 Tavler. Trods Becketts Kunsthistorie savnes en ny og bedre Publikation over Emnet.

Magnus Petersen: De gamle Kalkmalerier i vore Kirker. Kbh. 1900. (Folkeoplysningens Fremme). — Nu meget forældet.

Kirkeinventar.

[Chr. Axel Jensen: Artikler om Altertavle, Døbefont, Gravmæle og Prædikestol i Salmonsens Lexikon.

O. Rydbeck og E. Wrangel: Äldre kyrklig Konst i Skåne. Studier utgivna med Anledning av kyrkliga Utstälningen i Malmö 1914. Lund 1921. — Indeholder meget af Betydning for middelalderligt dansk Kirkeinventar.

[Chr. Axel Jensen: Katolsk Kirkeinventars Skæbne efter Reformationen. Aarb. f. nord. Oldkynd. 1921, S. 167.

* Chr. Axel Jensen: Danmarks Snedkere og Billedsnidere 1536—60. K. 1911. (Særtryk af Tidsskrift for Industri 1909—10). — Som Indledning til de kunsthistoriske Studier gives bl. a. en Oversigt over Kirkeinventarets Historie efter Reformationen.

Poul Nørlund: Gyldne Altre. Jysk Metalkunst fra Valdemars-tiden. Kbh. 1926.

Beckett: Danmarks middelalderlige Altertavler. Kbh. 1895. Stort Plancheværk og et Textbind med udførlig Beskrivelse af enkelte Tavler.

Thorlacius Ussing: Billedskæreren Claus Berg. Kbh. 1922.

[M. Mackeprang: Vore ældste Alterkalke. Aarb. for nordisk Oldkyndighed 1906, S. 75.

J. Rooswal: Die Steinmeister Gottlands. Stockholm 1922. — Om gullandske Døbefonte, der ogsaa exporteredes til Danmark i ret stort Tal.

F. Uldall: Danmarks middelalderlige Kirkeklokker. Kbh. 1906.

C. Nyrop: Om Danmarks Kirkeklokker og deres Støbere. Kirkehistoriske Samlinger 3. Række IV S. 157. — For Middelalderens Vedkommende overflødiggjort af Uldalls Værk, men endnu af Betydning som den første Oversigt over de senere Tidens Klokketøbere.

P. Severinsen: De rette Messeklæder. Bidrag til Kirkeklædernes Historie. Kbh. 1924. — Sml. Anm. i F. og N. VI S. 332.

[E. Mygdal: Kirkelig Textilkunst. — Skønvirke IV Aarg. 1918 S. 1.

Gravminder (herunder Runesten).

Ludv. Wimmer: De danske Runemindesmærker I—IV. Kbh. 1895—1904.

Ludv. Wimmer: De danske Runemindesmærker. Haandudgave ved Lis Jacobsen. Kbh. 1914. — Den lille, let handlelige Bog erstatter til en vis Grad Wimmers store Hovedværk.

[Lis Jacobsen: Dansk Sprog. Kbh. 1927. — Exempel paa den begyndende Kritik af Wimmers Læsninger.

P. Købke: Om Runerne i Norden. Kbh. 1897. — Populær Oversigt, nu forældet.

J. B. Löffler: Danske Gravstene fra Middelalderen. Kbh. 1889.

[S. Knudsen: Om de gamle haandsmedede Gravkors. Vejle Amts Aarbog 1919, S. 82 f.

Helgener og Heigenbilleder.

Th. Hoepfner: Die Heiligen in der christl. Kunst Leipzig.

R. Pfeiderer: Die Attribute der Heiligen. Ulm. — Nævnes som Exempler paa smaa alfabetisk ordnede Haandbøger.

Ellen Jørgensen: Helgendyrkelse i Danmark. Kbh. 1909.

6. Verdslige Bygninger.

* Hugo Matthiessen: Torv og Hærstræde. Kbh. 1922. — Indledning i Studiet af de danske Købstæders middelalderlige Grundplaner.

* R. Mejborg: Gamle danske Hjem. Kbh. 1888. — Endnu ved Siden af Troels Lunds Bog et grundlæggende Værk, omend forældet paa mange Punkter.

V. Lorenzen: Det danske Hus I. Kbh. 1920. — Populær Fremstilling af den verdslige Bygningskunsts Udvikling indtil c. 1650.

* Foreningen til gamle Bygningers Bevaring. Meddelelser I. Række I—IV (1908—12) og II. Række 1914 f. — Seriens I. Række indeholdt foruden Foreningsmeddelelser Monografier over enkelte Købstæders borgerlige Arkitektur. II. Række bringer selvstændige Arbejder af V. Lorenzen: Landgaarde og Lyststeder, københavnske Palæer og Herregaardsarkitektur fra Baroktiden.

Danske Herregaarde ved 1920. I—III. Kbh. 1923. — Kostbar, rigt illustreret Samling af Monografier over enkelte Herregaarde, med talrige bygningshistoriske Oplysninger, skønt Ejernes Personalhistorie dominerer Værket.

V. Lorenzen: Studier i dansk Herregaards Arkitektur i 16.—17. Aarh. Kbh. 1921. — Doktordisputats, kun illustreret med enkelte Planer.

[Chr. Axel Jensen: Voldsteder, Herregaarde og Slotte. Daniel Bruuns Danmark I, S. 338. — Heri bl. a. en kort Oversigt over

Hovedtyperne af Middelalderens Voldsteder, der ellers er meget lidt behandlede i Litteraturen.

Chr. Elling: Slotte og Herregaarde i Barok og Rokoko. Kbh. 1928. — Billedbog med kortfattet Tekst.

[Chr. Axel Jensen: Bremerholms Admirals Gaard. Fra Arkiv og Museum I, S. 191. Første Oversigt (se S. 207) over Bindingsværkets Udvikling i danske Købstæder (jfr. supplerende Monografier i Tidsskriftet Architekten VIII S. 281 og XI S. 509).

* H. Zangenberg: Danske Bøndergaarde. Grundplaner og Konstruktioner (Danmarks Folkeminder Nr. 31). Kbh. 1925. — Udmærket Oversigt med gode Litteraturhenvisninger.

[H. Zangenberg: Landbrugsbygninger. Landbrugets Historie IV. Kbh. 1926. — Supplerer paa flere Omraader Forf.s første Oversigt og indeholder bl. a. Oversigter over Herregaardenes Avlsbygninger og Præstegaarde.

[J. Olrik: Anmeldelse af K. Rhamm: Etnografische Beiträge zur germanisch-slavischen Altertumskunde (Braunschweig 1905—8). Danske Studier 1910 S. 113. — Fremsætter nye Teorier om Bøndergaardenes Grundplaner.

[Chr. Axel Jensen: Stolper og Suler. F. og N. I S. 60. — Første Forsøg paa at give en Oversigt over Trækonstruktionernes Udvikling i danske Bøndergaarde.

[J. Olrik: De gamle danske Landsbyer og Bøndergaarde. Daniel Bruuns Danmark I S. 305.

[J. Olrik: Vore gamle Bøndergaarde. Nær og Fjært, Januar 1924 S. 34. — Ligesom foregaaende kortfattet, populær Oversigt.

[J. S. Møller: Boligskik i Kallundborgegnen. Holbæk Amts Aarb. 1916.

[H. Zangenberg: Artikler om Bøndergaarde paa Sydfyn, Bornholm og i Vendsyssel i Turistforen. Aarvog 1925--27, om Lolland i Loll.-Falsters Aarb. 1927, om Aarhuseggen i Aarb. Stifts Aarb. 1927.

R. Mejborg: Nordiske Bøndergaarde. I. Slesvig. Kbh. 1892. Tillæg til samme. Kbh. 1893. — Det smukke Værk, af hvis Fortsættelse der kun udkom et Par Hæfter, er nu ret forældet.

[P. Lauridsen: Om dansk og tysk Bygningsskik i Sønderjyl-

land. Historisk Tidsskrift 6. Række VI S. 43. — Supplerende Kritik af Mejborgs Værk.

Gamle Bygninger paa Landet, udgivet af Foreningen af 3. Decbr. 1892. Hæfte 1 (1911); Hæfte 2 (1916). — Det udkomne, der hidtil kun er naaet at behandle Sønderjylland og Fanø, bringer Opmaalinger af enkelte Bygninger med oplysende Tekster.

7. Møbler. Møbelkunst.

Fr. Poulsen: Møbelkunstens Historie I—II. Kbh. 1918—22. — Underholdende Oversigt over europæisk Møbelkunstens Historie med meget kort Omtale af danske Forhold.

R. Schmidt: Möbel. Handbuch für Sammler und Liebhaber. Berlin, 5. Udg., 1922. — Lille praktisk Oversigt over Møbelstilarter.

H. Schmitz: Das Möbelwerk. Berlin 1927.

[Artikel: Møbelkunst i Salmonsens Konversationslexikon.

Harry Fett: Gamle norske Hjem. Kristiania 1906. — Foruden Bygninger omtales Møbler ganske udførligt.

Gustaf Upmark: Møbler i nordiska Museet. Stockholm 1912. — Trods Forskel mellem svenske og danske »Højerestandsmøbler« en lærerig Oversigt.

Sigurd Erixon: Möbler och Hemindredning i svenska Bygder I—II. Stockholm 1925—26. — Grundig Oversigt over svenske Bondemøbler, med værdifulde Redegørelser for de enkelte Møbeltypers Udvikling.

Det danske Kunstindustrimuseum. Bibliotekets Bogfortegnelser I. Møbler. 1928. — Pjesen indleder en Serie Bibliografier, der vil være meget nyttigt til videregaaende Studier.

Middelalder og Renaissance.

* Chr. Axel Jensen: Snedkere og Billedsnidere 1536—1660. Kbh. 1911. (Sml. S. 6). — Grundlæggende Oversigt.

18.—19. Aarh. (Rokoko, Nyklassicisme).

[Rokoko. Tidsskrift for Kunstindustri 1891, S. 101.

[E. Hannover: Fransk Møbelkunst. Tidsskrift for Kunstindustri 1886, S. 16.

[E. Hannover: Ludvig XVI's Stil og dens Møbelkunst. Tidsskrift for Kunstindustri 1887, S. 129.

[Ole Wanscher: Engelske Møbler. Frem III Aarg. II (1927) S. 25.

G. M. Ellwood: Möbel und Raumkunst in England 1680—1800 Stuttgart 1909: (Bauformen-Bibliothek II).

M. Jourdain: English decoration and furniture 1760—1820. London 1922. — Exempler paa Bøger om engelsk Møbelkunst, der i 18. Aarh. paavirkede Danmark saa stærkt.

[Empire. Tidsskrift for Kunstindustri. 1890, S. 37.

Danske Empiremøbler. 16 Tavler med Opmaalingstegninger af Ebbe Berner. Tekst af C. A. Jensen og Kai Uldall. Ældre nordisk Arkitektur, Hæfte V. Kbh. 1924. — Udvalget omfatter kun Siddemøbler. Teksten er meget kortfattet.

[Emil Hannover: P. C. Damborg. Tidsskrift for Kunstindustri 1893, S. 117. — Heri om Empiretidens Billedrammer.

C. W. Schnitler: Slegten fra 1814. Kristiania 1911. — Heri Oplysninger om dansk-norske Empiremøbler.

Ph. Weilbach: Træk af Bohavets Historie i Danmark c. 1800—1860. Tidsskrift for Kunstindustri 1885, S. 174.

[A. Bauer: Dansk Empire. Museum 1890, S. 218.

En k e l t e M ø b e l t y p e r.

[V. Hermansen: Kisten. Frem III, Aarg. I (1926), S. 347.

[Chr. Axel Jensen: Skabet. Frem III, Aarg. I, S. 475.

[Chr. Axel Jensen: Dragkisten og Chatollet. Sammesteds S. 667.

[V. Hermansen: Stolen. Frem III, Aarg. II, S. 411 og IV Aarg. I, S. 29. — De nævnte Smaaafhandlinger korrigerer og supplerer paa adskillige Punkter Troels Lunds Fremstilling.

[Emil Hannover: Omrids af Stolens Historie. Tidsskrift for Kunstindustri 1886, S. 1.

H. Fett: Bænk og Stol i Norge. Norsk Folkemuseums Særudstilling Nr. 1. Kristiania 1907. — Lille, rigt illustreret Katalog.

(P. Holm:) 25 Stole i den gamle Borgmestergaard i Aarhus 1922.

[Bernhard Olsen: Senge og Sengekamre. Tidsskrift for Kunstindustri 1895, S. 8 og 35.

[Bernhard Olsen: Eremitager og Servanter. Tidsskrift for Kunstindustri 1891, S. 156.

8. Varme og Lys.

Ildsteder.

Bering Liisberg: Blade af Ildens og Opvarmningens Historie, i C. M. Hess gennem 50 Aar 1876—1926. Kbh. 1926. — Populær, underholdende Oversigt.

[H. M. Schirmer: Aare, Røgovn, Pejs. Aarsberetn. for norske Fortidsminders Bevaring 1904, S. 1.

Kakler.

Sune Ambrosiani: Zur Typologie der älteren Kacheln. Stockholm 1910. — Tungt læselig, men nyttig Oversigt over Kakeltyper i Middelalder og Renæssancetid.

Jernovne.

* J. Olrik: Gamle Jærnovne fra Tiden 1550—1800. Særtryk af Tidsskrift for Industri 1912.

[S. Ambrosiani: Ugnshällar af 1500-tals typ i skandinaviske museer. Rig. 1928 S. 23.

Harry Fett: Gamle norske Ovne. Katalog over Norsk Folkemuseums Særudstilling Nr. 3. Kristiania 1905.

Belysning.

Fr. B. Wallem: Lys og Lysestel i norske Kirker og Hjem. Udgivet af Norsk Folkemuseum. Kristiania 1907.

N. Lithberg: Till almogekulturens geografi (om Lerlysestager). Tidsskriftet Rig (Stockholm) 1918 p. 12.

[Keyland: Primitive eldgörningsmetoder. Fataburen 1916.

[J. W. Frohne: Lysesakse. Tidsskrift for Industri 1905, S. 204.

9. Mindre Bohave. Husgeraad, Metalsager, Keramik, Glas etc.

Sølv og andet Metal.

* J. Olrik: Drikkehorn og Sølvtoj. Kbh. 1909. — Rigt illustreret, beskrivende Katalog, med fyldige kulturhistoriske Indledninger, over Nationalmuseets Samlinger fra Middelalder og Renæssancetid.

* J. Olrik: Danske Sølvmedearbejder. Kbh. 1915. — Tilsva-

rende Arbejde over Genstandene paa Guldsmedelaugets Jubilæumsudstilling. — Instruktiv Oversigt over danske Sølvsmearbejder c. 1660—1850.

* Bernhard Olsen og J. Olrik: Danske Guldsmedemærker. Anden Udg. Kbh. 1919. — Første Udgave fremkom i Tidsskrift for Kunstindustri 1891. Anden meget forøgede Udgave medtager ogsaa Provinsmærker.

C. Nyrop: Meddelelser om dansk Guldsmedekunst. Kbh. 1885. — Grundlæggende, men nu paa mange Punkter forældet.

Marc Rosenberg: Der Goldschmiede Merkzeichen. 3. Udgave I—IV. Frankfurt-Berlin 1922—28. — Stor Fortegnelse over europæiske Sølvmærker. Bd. IV behandler Landene udenfor Tyskland.

J. Olrik: Gammelt Tintøj. Tidsskr. f. Industri 1906 (ogsaa i Særtryk).

E. Hintze: Die deutschen Zinngiesser und ihre Marken. I—III. Leipzig 1921—23. — Meget stort og udførligt Mærkekatalog, hvoraf Bd. III indeholder de nordtyske.

K. Berling: Altes Zinn. Berlin 1920. (Bibl. für Kunst- und Antiquitätensamler). — Populær Oversigt.

[Helge Kjellin: Ornerade Mässingfat og deres Inskrifter. Äldre kyrklig Konst i Skåne. Lund 1921, S. 201. — En meget grundig Studie over de som Pyntefade og Daabsfade saa almindelige Nürnbergerarbejder med gaadefulde Indskrifter.

Bernhard Olsen: Gaf lens Historie. Tidsskr. f. Kunstindustri 1897, S. 52.

Keramik.

* E. Hannover: Keramisk Haandbog. Bd. I. Fayance, Majolika, Stentøj. Bd. II. Porcellæn. Kina, Korea, Japan. Bd. III. Europæisk Porcellæn. Kbh. 1919 f. — Stor og kostbar Oversigt over hele Keramikens Historie, med værdifulde nye Oplysninger ogsaa om dansk Keramik.

* Graesse: Führer für Samler von Porzellän, Fayance etc. Leipzig. 16. Aufl. 1922. — Katalog over Mærker.

[J. Karlin: Medeltida Keramik i Norden. Berättelse om det 2. nordiska Arkæologmödet i Stockholm. 1922. — Lille, foreløbig

* Andreas G. Jensen: Jydepotten. Kbh. 1924. Meget fyldig og omhyggelig.

F. Sehested: Jydepotteindustrien. Kbh. 1881. — Pjese. For sin Tid grundlæggende, men nu noget forældet.

C. Nyrop: Dansk Pottemageri. Kbh. 1882. Som foregaaende.
[Niels Asbæk: Pottemageriet paa Sorringegnen. Aarhus Stifts Aarvog XVII (1924). S. 146.

[J. Olrik: Gammelt dansk Lertøj i Folkemuseet. Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1928. S. 61.

O. v. Falke: Das rheinische Steinzeug. I—II. Berlin 1908. — Kostbart, tysk Hovedværk over det tyske Stentøj, der dominerede i Danmark i 16.—17. Aarh.

[M. Mackeprang: Rhinsk Stentøj, fund. i Kbh. Tidsskrift for Industri 1905, S. 57.

[J. W. S. Johnsson: Terra sigillata. Danske Studier 1921, S. 3. — Om de (meget sjældent forekommende) Lerkar af »medicinske« Jordarter.

Neurdenberg and Rackam: Old dutch Pottery and Tiles. London 1923. — Hollandske Fajancer importeredes til Danmark fra c. 1600 indtil ind i 18. Aarh.

Bremer: Delft Aardewerk. I—II. Amsterdam 1906—07.

Konrad Hüseler: Die Hamburger Fayencen des 17. Jahrh. Verlag des Kunstgewerbemuseums der Stadt Flensburg. Sonderabdruck aus Nordelbingen IV. Flensburg 1925.

Riesebieter: Die deutschen Fayencen des 17. u. 18. Jahrh. Leipzig 1921.

Aug. Stoehr: Deutsche Fayencen und deutsches Steingut. Berlin (Bibl. f. Kunst- und Antiquitätensammler).

Thor B. Kielland: Utländska Fajancen i nordiska Museet. Stockholm 1917. (Udstillingskatalog med Indledning). — Kortfattet, instruktiv Oversigt.

* J. W. Frohne: Danske Fajancer. Kbh. 1911. Forældet paa visse Punkter, endnu et Hovedværk om danske Fabriker i 18. Aarhundrede.

Glas.

R. Schmidt: Das Glas. Berlin 1912. (Handbücher der Museen zu Berlin).

[A. Øigaard: Fajancefabrikken St. Kongensgade. Frem III, Aarg. II, S. 536 (1927).

[Thor B. Kielland: Østerbrofabrikken 1764—69. Kunst og Haandværk. Festskrift til Johan Bøgh 1918, S. 103.

J. Olrik: Kastrup eller Kellinghusen. Fra Arkiv og Museum. II Serie I, S. 374.

[J. Olrik: Kastrup eller Kellinghusen. Fra Arkiv og Museum. II Serie, I, S. 419.

[Kai C. Uldall: Smaanyt vedrørende Provinsfajencer. Fra Arkiv og Museum. II Serie II, S. 42.

J. Warnecke: Die Stockelsdorfer Fayencemanufaktur. Sonderdruck aus Nordelbingen III. Flensburg 1924.

Konrad Hüseler: Die Kieler Fayence-Manufakturen. Mittheilungen der Gesellschaft für Kieler Stadtgeschichte Nr. 32. Flensburg 1923.

[Karl Madsen: Kinesisk Porcellæn. Tidsskrift for Kunstindustri 1888, S. 6.

Johan Bøgh: Kinesisk norsk Familieporcellæn i Vestlandske Kunstindustrimuseet. Tidsskriftet Kunst Kultur VII 1918. Bergen. — Afhjælper i nogen Grad Mangelen af en dansk Skildring af det saakaldte »ostindiske« Porcellæn.

C. Nyrop: Den danske Porcellænsfabrikations Tilbliven. Kbh. 1878. (Udvidet Særtryk af Industriforeningens Maanedsskrift). — For sin Tid grundlæggende.

[Karl Madsen: Den kgl. Porcellænsfabrik i 18. Aarh. Tidsskrift for Kunstindustri 1893. S. 37.

A. Hayden: Royal Copenhagen Porcelain. London 1921. — Kostbart ill Værk, ved Siden af Hannovers Haandbog et Hovedværk over den kgl. københavnske Porcellænsfabrik.

E. Hannover: Nogle Forfalskninger af gammelt københavnsk Porcellæn. Tilskueren 1912, S. 579.

A. Hayden: Chats on english Earthenware. London 1909. — Kortfattet Oversigt over engelsk Fajance, der c. 1800 og senere var meget udbredt i Danmark.

[Pazaurek: Wedgwood. Tidsskrift for Industri 1905, S. 101.

C. Nyrop: Danmarks Glasindustri til 1750. Historisk Tidsskrift Række 5. Bd. I (1876), ogsaa i Særtryk.

Christiania Glasmagasins Udstilling. Christiania 1899. — Indledning om den norske Glasfabrikation.

Bernhard Olsen: Bly og Glas i Vinduer. Tidsskrift for Kunstindustri 189 , S. 54 og 129.

Ure.

Bering Liisberg: Urmagere og Ure i Danmark. Udgivet af Urmagerlavet i København. 1908. — Kort Oversigt over Urets Udvikling samt Lavshistorie. S. 259: Navnefortegnelse over Urmagere i Danmark efter 1755. — Sml. ogsaa Tidsskrift for Industri 1905, S. 225 og 267.

K. Thorsen: Bornholmer-Uhrets Historie 1745—1923. Rønne 1923.

10. Redskaber og Værktøj.

Paa dette lidet studerede Omraade mangler Oversigtsarbejder fuldstændigt. Enkeltoplysning om Landbrugsredskaber og Husflidsredskaber maa søges spredt i Museumskataloger (især Nordsjællands Folkemuseum, Hillerød, og Herning) samt i flere af de Gruppe 3 nævnte Værker og i Lavshistorier.

K. Hansen: Det danske Landbrugs Historie. 1924 ff.

Afbildninger af Genstande i Dansk Landbrugsmuseum. Kolding 1907. Sml. ogsaa Artikler i Hardsyssels Aarbog 1914 samt i Loll.-Falsters Aarbog 1916 S. 102, 1928 S. 88 samt 1920 ff.

[Sophus Müller: Oldtidens Plov. Vognaag til Trækdyr. Aarb. f. nord. Oldkynd. 1900 S. 203 og 223.

[Niels Nielsen: Jærnudvindingen i Nørrejylland i Oldtid og Middelalder. Aarb. f. nord. Oldkynd. 1922 S. 1.

[Niels Sørensen: Knusesten og Stenkugler. Fortid og Nutid I, S. 248.

11. Søfart og Fiskeri.

Danmarks Søfart og Handel fra de ældste Tider. I—II. Kbh. 1919. — Heri ogsaa noget om ældre Skibstyper.

Jens Kusk Jensen: Haandbog i praktisk Sømandskab. 3. Udg. Kbh. 1916.

C. F. Drechsel: Oversigt over vore Saltvandsfiskerier. Kbh. 1890.

Arthur Feddersen: Havet. Kbh. 1903. — S. 219 f. Fiskeriets Udvikling.

T. Klitting: Fiskerne ved Nymindesab. N. Nebel 1927. — Oplysende Tekst, desværre uden Billeder.

12. Ridetøj, Hestetøj.

M. Jahn: Der Reitersporn. Würzburg 1921 (Mannus Bibliothek Nr. 21).

R. Zschille & R. Forrer: Der Sporn in seiner Formen-Entwicklung. I—II. Berlin 1891—99.

R. Zschille & R. Forrer: Die Steigbügel in ihrer Formen-Entwicklung. Berlin 1896.

R. Zschille & R. Forrer: Die Pferdetrense. Berlin 1893.

[P. Grundt: Blade af Beslagkunstens ældre Historie. — Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Aarskrift 1923. — Instruktiv lille Oversigt over danske Hesteskotyper i Middelalderen.

13. Vaaben.

Katalog over den historiske Vaabensamling paa Kjøbenhavns Tøjhus. Kbh. 1877. — Nu meget forældet.

Demmin: Die Kriegswaffen. Leipzig.

W. Boeheim: Handbuch der Waffenkunde. Leipzig. — Nævnes som Exempler paa de almindeligste tyske Haandbøger.

14. Klædedragt og Textilier.

Klædedragt.

[Bernhard Olsen: Artikler i Salmonsens Konversationslexikon. Anden Udgave, især »Klædedragt«. I Mangel af et større dansk Oversigtsværk den bedste Introduktion i Æmnet. Sml. Troels Lund: Dagligt Liv i Norden. Bd. IV (16. Aarh.).

Brugelige Haandbøger over europæiske Dragtmøder:

H. Weiss: Kostümkunde (5. Bind). Stuttgart 1860—72.

Quicherat: Histoire du costume en France. Paris 1877.

H. Mützel: Kostümkunde für Sammler. Berlin 1921 (Bibl. f. Kunst- und Antiquitätensammler).

Max Boehm: Mode und Tracht. Berlin. — Smaa Bind for Middelalder, XVI, XVII, XVIII. og 3 for XIX Aahr., med gode Billeder.

Poul Nørlund: Buried Norsemen at Heryolfsnes. Meddelelser om Grønland. Bind YXVII. — Oplysninger om de enestaaende Fund af Dragter fra 14—15. Aarh. paa Kirkegaarden i Ikigait.

F. C. Lund: Danske Nationaldragter. 1854—62. — Billederne er daarligere gengivne i 2. Udg. (1890, med Text af Villh. Bergsøe) og 3. Udg. (1915).

Louise Ottesen: Danske Folkedragter. Kbh. 1923. — For Folkedansere, uden videnskabelige Formaal.

[Elna Mygdal: Nationaldragter. Salmonsens Konversationslexikon. — God kort Oversigt over danske Dragter.

[Elna Mygdal: Danske Folkedragter. Nær og Fjærn. Marts 1924.

* J. S. Møller: Folkedragter i Nordvestsjælland. Kbh. 1926. — Den første virkelige Monografi over en dansk Egns Folkedragter, af Betydning langt ud over sit specielle Æmne.

[Elna Mygdal: Artikler om Dragter paa Sydfyn, Bornholm og i Hardsyssel i Turistforeningens Aarbog 1925—26—27, om Falster i Loll.-Falst. Aarb. 1926.

[R. Bording: Fra Træskoegnen. Aarhus Stifts Aarb. VIII S. 85. — Om Tilvirkning af Træsko.

[Spørgeskema om Folkedragter. Fortid og Nutid V, S. 37.

Smykker, Vifter, Brillier.

Bassermann-Jordan: Der Schmuck. Leipzig 1909. — Almindelig Oversigt.

C. H. Sommer: Aglaia eller Kundskab om Smykkestene. Kbh. 1830. — Meget udførlige Oplysninger om Ædelsten og Halvædelsten.

Johan Bøgh: Om Vifter. Vestlandske Kunstindustrimuseums Aarbog. Bergen 1906.

E. Hannover: Viften. Tidsskrift for Industri 1903, S. 105.

K. K. Lundsgaard: Brillernes Historie. Kbh. 1913.

Textilier.

Burmamann Becker: Forsøg til en Beskrivelse af vævede Tapeter

i Danmark. Anden Udg. Kbh. 1878. — Pjese om danske Gobeli-
ner, nu meget forældet.

Sauermann: Schleswigsche Beiderwand-Webereien. Frankfurt
am Main 1909. — Plancheværk med meget kort Tekst om de
sonderjydske Rylagen.

[Elna Mygdal: Dansk Vævning. Nyt Tidsskrift for Kunst-
industri I (1928), S. 109. — Om bondevævede Tøjer.

[Elna Mygdal: Af Dækketøjets Historie. Tidsskrift for Indu-
stri 1913. — Om billedvævede Damaskduge, især fra 17. Aarh.

Gammelt Dækketøj av Damask og Dreil 1550—1850. Katalog
over Norsk Folkemuseums Særutstilling Nr. 17. Oslo 1926.

Emil Hannover: Tønderske Kniplinger. Det danske Kunstin-
dustrimuseums Udstilling 1908. — Udmærket Oversigt, rigt illu-
streret.

[Elna Mygdal: Dansk Hvidsøm. Tidsskrift for Kunstindustri
1898, S. 81.

[Elna Mygdal: Om Hedebosyning. Tidsskrift for Industri 1909.
S. 153.

Lehman-Filliés: Die isländische Brettchenweberei. 1897. — Om
Spjæld og Spjældvævning.

H. P. Hansen: Midtjyllands ældste Handelshus. Holstebro
1927. — Heri om den jydske Bindeindustri.

15. Musik, Spil, Tobak.

Angul Hammerich: Musikhistorisk Museum. Beskrivende Ka-
talog 1909.

Skak. A. v. d. Linde: Geschichte und Litteratur des Schach-
spiels. Berlin 1874.

[Daldøs: H. Billeskov Jansen: Daldøs. Danske Studier 1927,
S. 97 (om et Thybo-Spil).

Spillekort. Artikel af J. Olrik i Salmonsens Konversations-
lexikon.

Boldspil. Sml. Fortid og Nutid VI S. 58 og 63.

Om Tobak. En Samling Nicotiana. (Pios Vignetbøger). Kbh.
1918. — Indeholder bl. a. Afhandlinger af Hugo Matthiessen om
Tobakkens Historie og af J. Olrik om Tobaks-Sager.

[C. Nyrop: Danmarks Kridtpibefabrikation. Nationaløkonomisk Tidsskrift. Bd. XVII. 1881. Ogsaa i Særtryk, med Forord og Register.

[Chr. Christensen: Om Jyllands første Kridtpibefabrik, J. A. Rømer i Nørresundby. — Samlinger til jydsk Hist. og Top. 4. Række, I Bd. S. 342.

16. Maal og Vægt. Lavsvæsen m. m.

A. W. Brøgger: Ertog og Øre. Den gamle norske Vegt. Kristiania 1921. — Om Oldtid og ældre Middelalder.

Arent Berntsen: Danmarks og Norges Fructbar Herlighed. Kbh. 1656. III Part, S. 487 og 542. — Om danske Maal før Christian 5.

[Kirstine Meyer: Dansk Maal og Vægt fra Ole Rømers Tid til Meterloven. Bilag C. til Beretn. fra Meterudvalget. Kbh. 1915.

Lavssager.

[Bernhard Olsen: Danske Lavssager. Tidsskrift for Kunstindustri 1888, S. 37 og 1889, S. 65 og 173.

[C. Nyrop: Lavsgenstande. Tidsskrift for Industri 1901, S. 113,

C. Nyrop: Haandværksskik i Danmark. Kbh. 1903.

Laurits Pedersen: Haandværksskik i helsingorske Lav. Helsingør 1927.

V. Bergsøe: Danske Foreningstegn. Kbh. 1888.

[Hugo Matthiessen: Tiggertegn. Fra Arkiv og Museum. II Serie I, S. 111.

[O. Rydbeck: Medeltida kontrolmärken av bly (fra Skanør). Fornvännen 1928, S. 150.

17. Heraldik og Sfragistik (Seglkundskab).

P. B. Grandjean: Det danske Rigsvaaben. Kbh. 1926. Meget udførlig Redegørelse for Rigsvaabnets enkelte Mærker og Historie.

[A. Thiset: Det danske Rigsvaaben. Tidsskrift for Kunstindustri. 1895, S. 75.

A. Thiset: Danske kongelige Sigiller 1085—1559. Kbh. 1917. — Værket bringer smukke Gengivelser ogsaa af de sønderjydske Hertugers og andre til Danmark knyttede Fyrsters Sigiller.

P. B. Grandjean: Dansk Heraldik. Kbh. 1919. Udførlig Frem-

stilling. S. 64 en praktisk Oversigt over Skjoldfigurer, som kan lette Bestemmelsen af et ukendt Adelsvaaben.

Thiset og Wittrup: Nyt dansk Adelslexikon. Kbh. 1904. — Alfabetisk Register over alle danske adelige Vaaben, med Beskrivelser.

H. Storck: Dansk Vaabenbog. Afbildninger til Nyt dansk Adelslexikon. Kbh. 1910. — Tilsammen erstatter de to Værker det nu forældede Adels-Lexikon I—II, 1787.

Henry Petersen: Danske gejstlige Sigiller fra Middelalderen. Kbh. 1886. — Beskrivelse og Gengivelse af alle gejstlige Segl, ældre end Reformationen.

Henry Petersen: Danske adelige Sigiller fra det XIII. og XIV. Aarhundrede. Kbh. 1897. — Lignende Værk over adelige Segl.

Thiset: Danske adelige Sigiller fra det XV., XVI. og XVII. Aarhundrede. Kbh. 1905. — Fortsættelse af foregaaende, men mere praktisk ordnet efter Vaabenmærker.

[Thiset: Danske By- og Herredsvaaben. Tidsskrift for Kunstindustri. 1893, S. 16, 128, 155 og 1894, S. 71, 183.

[Chr. Axel Jensen: Heraldik og Sfragistik. Festskrift i Kr. Erslev 1927. — Om middelalderlige Bysigillers Naturgengivelser.

[C. Nyrop: Danske middelalderlige Gildesegl. Tidsskrift for Kunstindustri 1899. Ogsaa i Særtryk.

[C. Nyrop: Danske Haandværkerlavs Segl. Tidsskrift for Kunstindustri 1897. Ogsaa i Særtryk. — De to Afhandlinger indeholder Billeder af alle dengang kendte Gilde- og Lavsseg. Enkelte senere Fund er publicerede i Tidsskrift for Industri 1902 p. 37.

Bomærker.

[Fr. B. Wallem: En Indledning til Studiet af nordiske Bomærker. Aarsberetn. fra Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring. 1902, S. 58.

Bomærker fra St. Magleby. Københavns Amts Aarb. 1916 S. 119.

Bomærker fra Nordby. Aarhus Stifts Aarbog XIV, S. 146.

18. Numismatik.

Beskrivelse over Danske Monter og Medailler. Kbh. 1791. —

Det gamle Folioværk med kobberstukne Tavler er nu for Mønternes Vedkommende afløst af Haubergs og Schous Arbejder, men giver vedblivende den eneste Fortegnelse over danske Medailler indtil 1789.

P. Hauberg: Myntforhold og Udmyntninger i Danmark indtil 1146. Videnskabernes Selskabs Skrifter 6 Række, V Bd. Nr. 1 (1900).

P. Hauberg: Danmarks Myntvæsen i Tidsrummet 1146—1241. Smstds. Nr. 3 (1906).

[P. Hauberg: Danmarks Myntvæsen 1241—1377. Aarb. for nord. Oldkynd. 1884, S. 217.

[P. Hauberg: Danmarks Myntvæsen 1377—1481. Smstds. 1886, S. 135.

[P. Hauberg: Bidrag 1241—1377. Smstds. 1899, S. 217.

[G. Galster: De fredløses Falskmøntnærverksted paa Hjelm. Fra Nationalmuseets Arbejdsmark. 1928, S. 38.

H. H. Schou: Beskrivelse af danske og norske Mønter 1448—1814 og danske Mønter 1815—1923. 2. Bind (Tekst og Lystryk-tavler). Udg. af Numismatisk Forening. Kbh. 1926.

V. Bergsøe: Danske Medailler og Jetons 1789—1891. Kbh. 1893.

V. Bergsøe: Fortsættelse af D. M. og J. indtil 1893 (Hæfte uden Titelblad).

V. Bergsøe: Danske Medailler 1789—1892. XV Tavler i Lystryk. Kbh. 1897.

V. Bergsøe: Krigsminder fra Felttogene i vore første Frihedsaar. Kbh. 1890.

Numismatisk Forenings Medlemsblad I f. 1918 f.

J. Wilcke: Christian IV's Møntpolitik 1588—1625. Kbh. 1919 (Særtryk af Numismatisk Forenings Medlems-Blad).

J. Wilcke: Møntvæsenet under Chr. IV og Fr. III 1625—70. Kbh. 1924 (do.).

Axel Nielsen: Specier, Kroner, Kurant. Studie over den faldende Rigsdalerværdi 1671—1726. Kbh. 1907.

J. Wilcke: Kurantmønten 1726—1788. Kbh. 1927 (ikke publ. i Numism. F. Medlemsblad).

H. Scharling: Pengenes synkende Værdi. Kbh. 1869. — Forsøg paa Behandling af det vanskelige Problem vedr. Pengenes Købeevne.

Marcus Rubin: 1807—14 (Kbh. 1892) og samme Forf.s: Frederik VI's Tid (Kbh. 1895). — De to historiske Værker redegør udførligt for Pengeforholdene før og efter Statsbankerotten 1813.

[Marcus Rubin: Statsbankerotten 1813. Vort Folk, udg. af Vilh. Østergaard (1897) I p. 198. — Populær, meget instruktiv Fremstilling af samme Æmne.

19. Historiske og topografiske Blade (Kobberstik, Raderinger o. lign.).

F. C. Krohn: Samlinger til en beskrivende Fortegnelse om danske Kobberstik, Raderinger etc. I. Kbh. 1889. — Ordnet efter Kobberstikkernes og Raderernes Navne.

A. Strunk: Beskrivende Catalog over Portraiter af det danske Kongehus. Kbh. 1882.

A. Strunk: Samlinger til en beskrivende Catalog over Portraiter af Danske, Norske og Holstenere. Kbh. 1865.

P. B. C. Westergaard: Danske Portrætter i Kobberstik, Litografi og Træsnit. Beskrivende Fortegnelse. Kbh. 1927 ff. — Ordnet alfabetisk efter de portrætteredes Navne, ligesom Strunks nu forældede Arbejde.

[Otto Smith: Oversigt over topografiske Kort- og Billedsamlinger. Fortid og Nutid VI S. 227.

[C. Heilskov: Topografiske Museer. Et Forslag. Fortid og Nutid V S. 181.